

SZÉKESFEHÉRVÁR

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Nádor-utca 7.

TELEFON-SZÁM: 110.

Hirdetések és előfizetési pénzek a kiadóhivatalba küldendők.

Fel- és szerkesztő és kiadótulajdonos.

FÉNYES LÁSZLÓ.

Előfizetési árak:

Egy évre 16 Kor. — Fél évre 8 K. — Negyedévre 4 K
Egyes szám ára: 10 fillér.
A lap megjelenik: Hétfőn, szerdán és szombaton este 6 órakor.

A képviselő ur.

Másadszor vagyunk kénytelenek e helyen **Eötvös Bálint** uralról foglalkozni, miután a még képviselő urban nincsen annyi érzék, hogy visszavonuljon arról a közbizalmi helyről, a hova már terhellen tolakodott.

Magyarországon, a sógoraság hazájában történhetik csak meg, hogy olyan ember, a kinek nyilvánosan a szemébe dobták, hogy okiratot hamisított, csal és sikkasztott, még képviselő maradjon egy bizonyos ideig s megkísérelje az univerzális orrosságnak: az időnek mindent győzítő hatását bevárni, a nélkül természetesen, hogy a vádakat megczáfolni, illetve azokért törvényt, vagy bármi más elégtételt szerezni képes lenne.

Közölték annak idején **Eötvös Bálint** vaáli orsz. képviselőnek rövid nyilatkozatát, a melyben negligálva az ellene felhozott tényeket, egyszerűen kijelentette, hogy az országból ki nem fut és a mandátumáról le nem mond, alább közöljük most azt a körlevelet is, a melyet **Eötvös Bálint**, kerületének több választójához intézett — védelemképpen. Mindenesetre nem utolsó dolog, hogy a képviselő nem mer kedvelt választói közé lemenni, hanem körlevelek utánj érintkeznek velük, mint ha az összeköttetés, a mely közöttük létre jött, nem is a képviselői mandátum, hanem homi esett bírkabőrök képeznek.

Hogy pedig ez a körlevél mennyire czélt tövésztett és milyen általános felháborodást idézhetett elő, annak semmi sem nyújtja jobb bizonyítékát, minthogy két nap alatt a választókerület hat helye-

ről küldtek be hozzánk ilyen körlevél-csodabogarat. Álljon itt szözerint való lenyomata:

Budapest, 1902. jun. hó.
R. EÖTVÖS BÁLINT dr.,
ugyvéd,
országgyűlési képviselő
Budapest, VI., Eötvös-utca
26/b. szám.

Igen tisztelt Uram!

Van szerencsém értesíteni, hogy a Csepel-szigeti Takarékpénztár Részvénytársaság újonnan választott igazgatóságának azon kérdése folytán, mintha én nekik 168 ezer 363 korona 78 fillérrel tartoznám — ellenük a budapesti kir. törvéyszéknél 20844/1902. szám alatt felhívási keresetet indítottam, melyben arra szólítottam fel őket, hogy állítólagos követelésüket igazolják, mi ha nem tennék — az örökre érvénytelennek fog nyilvánítani.

Ezt azért tartom szükségesnek közölni, nehogy az illetők alaptalan híreszteléseit tovább terjeljének.

Kiváló tisztelettel

Dr. Eötvös Bálint.

Eloolvassán ezt a valami csodát, mindenkori gondolkodásba esik, hogy ugyan mi okozta van, vagy lehet ezzel **Eötvös Bálint** drnak? Artatlanságát akarja bizonyítani? Mindenki előtt köztudomású tény, hogy mindazon visszaéléseit, a melyek különben az illavaai állami intézmény lakóivá avatnak **Eötvös Bálintot**, atyja: **Eötvös Károly anyagiilag** rendezte. A karóslut feltek kielőgítette, vagy kiegyezett velük. Hátra csupán ez a 168,000 koronás ügy maradt én azok a tartozásai, a melyek némi jó-

akarattal vitás elszámolásoknak is nevezhetők.

Ez a 168.000 koronás história azonban egyelőre, a mig utánna nem járunk a dolgoknak, érthetetlen — az **Eötvös ur** részéről. Először is, széles e világon nem akadt még pénztárat, a mely csak ugy, jökevéből reá fogta volna valakire: fizess gyorsan 168.363 koronát és 78 fillért. Ha akadna is ilyen pénztárat, semmiesetre sem **Eötvös Bálint** urat választaná ki a czélra, különböző okok miatt, mindenesetre azért is, mert a történetek után nem valami ajánlatos egy pénztáratnak sem, ha azt mondja, hogy neki **Eötvös Bálint** uralral volt jelentékeny összekeötetése.

Ez a mostani körlevél előttünk valami furfangos prókatori fogásnak látszik. Ki fog az majd derülni, hogy mi volt az? Amde nem is ez a lényeges a dologban s a közre, a választó polgároknak közömbös hogy sikerül-e **Eötvös Bálintnak** letagadni egy 168,000 koronás tartozását, vagy sem? Mert az is mellékes, hogy kiegyezett azokkal a volt üzletfeleivel, a kiknek bízalmával rutul visszavált a szután, mikor ezek a büntető törvéyszéknél följelenteni akarták, kiegyezett velük.

Pontos itt csak az a nyilvánosságra jutott körülmény, hogy **Eötvös Bálint** olyan tényeket követett el, a melyekért büszkötték dobni az embereket olyan gyülekezetből, a hol legelő sorban intakt emberekre van szükség. Ha a gazda ember okiratot hamisít, de kiegyezik megkáróstitott feleivel, lehet még igen jó gazda, nyilvánosan senkinek semmi köze hozzá. Amde a képviselői megbízóléval bizalmi

T A R C S A.

Szabadban.

Ira: Sós Lajos.

Szent szolozomat zeng a berak csattogánya,
Szerelmet susognak a hős árnyu lombok,
Átkarolja leltem — mint egy edes álom
A nyárunk fuvalma, midőn itt boljogok.
Kanyargó pataknak párszát szegte partjára
Harmat gyöngyöt ringat a virág szét kelyhe,
Szomoró fűzág, mely a vizre hajlik,
Zokog a víz gerle.

Amodabb a réten — fontos komolysággal
Pécia után lépdel a vándorló golyó
Kia méhecske szitámeg — tarka barka színben
Röpköd a virányagnak ezer pillangója.
Gyors fessékek suhannak át a tiszta légen,
Hangot kap a szellő a juh nyáj kolompján,
Áminta a vén pástor uszítja kutyáit,
Témaszokba botján.

Barna fűrtől lányka korszóval kezében
Kékony gyalogutról siet a patakra;
Majd partjához érve, — fodoros szoknyáját
Csintalan bokorba viszza-viszakarja.
Hőféharé bokáját, gömbölyű szőp karját
Egész a könyökig, le a vízbe mártja —
Ugy pihog a keble, — hogy vajjon mit érez?
Csak az Isten látja.

Csak az Isten látja — meg a juhász bojtár,
Aki ott a fűtőn nyújtózza sítkérez,
Mért pihog a keble félig takart halma,
Az a dobogó szív ott belől mit érez?
Tudja ő már jól azt, ismeri már régen,

Ha nem mondja is, de megessékne rája;
Azt kesegri csendes, holdvilágos este
Síró furulyája.

Nem is késik tovább, — megcsinálja bajszát,
Tulipános sztrét nyakába teríti,
A nélkül, hogy szólna — oda lép a lányhoz,
S a bugyogó korót gyorsan megmoritja,
Darlékon karolja, esőket nyom ajkára
— Elpirul a kis lány, mintha bizony lennék;
Vállára borulva, azt suttogja, kérdi:
„Ugy-e, hogy szeretsz még?”

Megindulnak együtt, majd szét válik utjok,
Az egyik erre visz — amarra a másik.
Kiszólgált komondor kullog a bojtárát,
Mintha unna magát, akkorát ásít.
Megtörök a napnak aranyos sugára,
Távol — setét felhők dagadnak az égen,
„Térít meg a nyájt!” — kiált a vén pástor
Ott a dőlő végén.

S nézem a felhőket, amiát emelkednek
Meredek homlokuk a forró szurnak,
Túl a láthatáron — tévelygő villámok
Tízese ostori cikázva kigyulnak.
A levei se mozdul, itt még csend a tájon,
Oldóbb a szél, a port kavargatja hordja,
S el-elkap egy hangot; — ez a mennydörgésünk
Fenséges akkorja.

Labilinessel képed, gyönyörű természet,
Bámulva temponed változó csodáit;
Lelekem — elfordulva a világ zajától,
Kiböledek pihen meg — a csupán téged áhit
Te ragysz el engem! mosolygó szépséged
És nagy haragodon fenségében újra.
Minden kis fűszámban — tégedet imádni
Int az Isten újra.

A rajongók.

A csodarabbi meghalt, elvitte a fekete halál.
El ő is, mint azokat a kalfizású zsidókat
nem különb, a kinek gyalguból volt a ruházatuk,
örökbe báronysapká takarta a fejüket és
borsúra növesztették a szakállukat, mint a milyet
Mózes viselt.

A rut nyavalya tiszdelve dalt a kis lengyel
falucskában.

A mi zsidó még visszamaradt, az imádkozott az
Isten házában, hajlongó alázattal verte a mellét
és jöngasszal könyörgött az örökkévalóhoz, hogy
nezzen le az ő kiválasztott népére és hajrja meg
a szülőknek a gyermekeit, a gyermekeknek a szülőit,
maga az ő hitteket a világ urának végtelen irgal-
masságában.

Biztos bizalommal fordultak feléje, hittek benne,
mint a milyen vakon, engedelmesen hiszi tud a
rajongó zaidó.

Körbátyázták az esztiket, a szívüket az Irás
szavainal, miőt nem hagytak ahhoz közelíteni; hogy
látásukat dolgok meg ne zavarájk, becsukták a szem-
üket... Ők voltak azok a zaidók, a kik ha még
haszban laknak is, lelkük vissza-vissza sir a régi,
évezredek óta árasztott szent hazába, ők nem
ismerik az idők mulását, hanem ősi bontak és
Giszrael, mely dolgozott verjétkkel, mint rabolga,
boljogott a pusztán kitaszitva, uralkodott népek
létét dicőségében, de gondolata mindig az Istené,
az érzése mindig az örökkévaló, életét minden-
ben, örömeiben, bujában, a királyok királyának
szentelte.

Ez a bugyó, szent szolgálat volt a maroknyi
zaidó népnek az életéért, mely ott lakott a leng-
yel falucskában, melyre most ráfakadt a sors
nehézségek kora.

Hiro, szentéletű férfiak, a kik még fogadjak

természetű, annál nem az a fontos, hogy följeleutik-e az illetőt, vagy sem, hanem az, hogy tényleg elkövette a vádult fölhozott eseteket, vagy sem?

Bármennyire göröcsösen ragaszkodik Eötvös Bálint a képviselői mandátumhoz, az összel, — fel kell tételeznünk, — hogy a parlament és első sorban saját pártja fog ellene fellépni. Ha ez nem történne meg, akkor a valódi választókerület pol-gárainak párt-különbség nélkül, de első sorban a függetlenségieknek lesz kötelességük, hogy egy összehívandó népgyűlésen kifejezett ajánlaka ma, talán jogosult öhajuknak, hogy nem akarják magukat az országgyűlésen olyanlann képvisellettetni, a ki okmányait hamisított s jó szerencsájének köszönheti, hogy a vádlottak padjára nem került.

Ez az erkölcsi fejelemetetés lesz-e lez az képviselő uraknak, hogy nem minden esetben lehet követelni a közmondásból várjuk erényét, nem akarván bántani Eötvös ur erkölcsi tyukszemét. Mert ezáltal csak azt a másik közmondást fogják variálni: a kis tolvajokat felakasztják, a nagyokat — czimborának fogadják.

H I R E K.

— **Mal tárca rovatunkban** Soós Lajosnak, a tragikus véget ért jeles postának utolsó szerzeményét közöljük, a melyet írásai közt hagyott hátra. A szép hangulat-festést hatyudalra felhívjuk a közönség figyelmét.

— **A hadtestparancsnok Székesfehérváron.** *Lobkowitz* kádof herceg, táborszernagy, a budapesti 4-ik hadtest parancsnoka a ma reggeli gyorsvonattal Székesfehérvára érkezett. Kísérőitől jöttek: *Koller* Victor ezredes, vezérkari főnök és gróf *Szirmay* Sándor kapitány, a herceg személye mellé beosztott segédtest. A hadtestparancsnok egyenest a katonai lőtérra hajtatott, a hol a 69. gy. ezred 11-ik századának és az uhánus ezred 4-ik századának lögyakorlatát nézte végre. Az előbbinek Knecht százados, az utóbbinak báró *Wimpfen* kapitány vezényelte a lö-

gyakorlatot. A herceg még megvizsgálta a puskapor-raktárt és innét ebédre ment a 69. gy. ezred tiszti kaszinójába. Ma d. u. a csapatkórházat és a felszerelői raktárt szemlélte meg. Ma este tiszti összejövetel lesz a „Magyar Király“-ban. Holnap kedden reggel 7 órakor az uhánusok egész ezrede felett tart szemlélt, 9 órakor pedig a 69. gy. ezred 3-ik zászlóaljja felett. Déleben az uhánusok tiszti kaszinójának lesz vendége, s d. u. 1/3 órakor elutazik.

— **Bucus lakoma.** Fejérvármegyei tiszti-kara holnap, kedden este 8 órakor a Tóvárosi Olvasókör-ben bucus lakomát rendez. Nyugalomba vonuló tisztársuk *Udvardy* Sándor tiszteletére.

— **A kereskedelmi sorsjáték nyertesei.** A székesfehérvári kereskedelmi iskola épületének javára a nagy kerti mulatság alkalmával rendezett sorsjátékot mint az már közöltük, 74 nyereszámot huztak ki. A többé-kevésbbé szerencsés eddig jelentkező nyerek a következők. A főnyeremény, a nagy ezüst tálcát *Rohrman* Agoston nyerte meg Seregelyséről (3797), az ezüst este-olaj tartót *Klein* Lajos (591), a hat ezüst kanalat *Latekóts* Béla vendégül (1086), az ezüst gyümölcs tartót *Krécsy* Miklós mérnök (386), a Ellotka István készített szőp gyermekkoszt *Szoky* Albert (68), keltős szivartartót *Bernstein* Sámuel (546), az arczkép állványt *Kal* Dór (549), 1 üveg ribizke bort nyert *Weisz* Adolt (632), egy üveg pezsgőt és egy pár kesztyűt öz. *Zó-er* Karolyné (2918, 1811), 1 üveg bort *Spitko* Lajos (2339), két üveg bort dr. *Ellőd* Gyula (1187), 1 üveg konyakot *Winkler* Vilmos főmérnök (1291), 1 üveg likőrt *Szögyény* Marich Julia (821), 1 üveg konyakot *Kovács* Károly (34), egy tálcát dr. *Vizeleki* Frigyes (259), a G pezsgős poharat *Löwinger* Mór (536) nyerték.

— **Eljegyzés.** *Schor* Jenő a ca. és kir. uhánus-ezred számvívó-altiszta eljegyzette *Szöly* József helybeli kereskedő bájos és kedves leányát, *Joldán* kisasszonyt.

— **Társas élet.** Fejérvármegyei társasága is, tudvalegőleg évről-évre jobban a Balaton mellé húzódik nyaralni s számosan építenek maguknak villát a kies Balatonparti helységeken. *Molndr* Béla ügyvéd, a székesfehérvári társadalom e köztisztelt tagja is Almádban építtetett családja részére egy romek,

ököt. A rabbi mozdlatlan, ellopott holmeit lebegeti a három talmudista lábába egy este előtt és a halott ajka, szemel nyitlakat: szemében villámok harag, ajkánál vadoz szavak.

A három éjtalos szád, föligatóztól képzalével, fájdalomtól viharzó szívével, egészen közel hozta magához a halottat. Az pedig ott volt mellette: csöndes perczet nem adott nekik, a levegőt elvonta tőlük: a három talmudista lihegre, révülte hallgatta a halot beszédét. — Benne volt ebben a süttőg beszédében a legborzasztóbb könyörgés: nem mohót üsáttálanul — o! — istennek igaz szövegja — az isten elé. Ez az értjés halottjárás fölyajjantja a fanatikus lelküket és kiverte a három fut a tehermentés, épnek idején, ahol meg-megrogyva felelően igyekezett, a halált elérhiva, ásták ki a földől atyjukat.

Letértették a gyepre a felmárt testt halottat. Az idősebbik imádkozott, a középső emelvény a holtestet, a legifjabbik úgy ceceleket, amit az irás parancsolta.

Szólt az ima.

— **Hinta a fejére.**
A középső s a viszőppokkal illette a kuszált haju fejét.

Imádkoztak: Isten, áldd meg a fejét, melynek gondolataitól nyertük mi a világos perczeinnek.

— **Hinta a kezére.**
A viszőppok megillették a sovány kezeitek.

Imádkoztak: Isten, áldd meg a kezeit, melyekkel életben dolgoztok.

Hinta a keblére.

— **Viszőppok szálltak meg a sobekkel borított testet.**

Imádkoztak: Isten vidd magadhoz az ő lelkét, az ő szívét, mely a te dicsőségéget szolgálja mindig és mindentül.

Megmosták a testét, a kónyon szentelt borral érintették tagrészeit és visszafektették a földi nyoszolyába.

A három talmudista lett a sir szélére és nyugodtan várta, a biztosan, rohanva megérkező, legborzalmasabb halált. . .

omelotes villát, a mely a tavasszal elkészültén, felavatása e hó 5-én, szombat volt nagy ünnepek között, melyek a magyar társas élet régi fénykorára emlékeztettek. Nyolcven vendég volt hivatalos Fejérvármegyei és a környéri, Székesfehérvárról a többek közt *Dettrich* Zsigmond, *Füdt* Imre, *Hübner* Károly, *Kallneckert* Viktor, dr. *Kornis* Zoltán, *Kornis* Boldizsár, *Szűts* Andor, *Wertheim* Ármin és számosan mások, valamint a székesfehérvári és veszprémi tisztárok több tagja. A „Barolta-lak” felavatása szombaton délután kezdődött a mulatság, illetve a tánc, — mint régen szokása volt — másnap délután végződött.

— **A kereskedelmi társulat választása.** A székesfehérvári kereskedelmi társulat *Wertheim* Ármin elnöklete alatt ma délután 5 órakor tartott ülését, a *Kereszties* Zsigmond lemondásával megterjesztett gondnoki, illetve pénztárnoki állásra egyhanglagon *Hübner* Károlyt, a *Fejérmegyei Takarékpénztár* vezető igazgatóját választották meg.

— **A sásfónás.** Fejérvármegyeének egy speciális hazilipara van: a sásfónás. Sokkal kisebb mértékben azik ugyan, mint az a velenelőző által nyujtott óriási mennyiségű anyagból következtetel lehetne s voltaképpen csak azota terjesztik rendszeresen, mióta *Ujházy* Sándor kir. főügyész-helyettes, Székesfehérvára kerülvén, felle-merte ez iparáguk a megyében való nagy fontosságát s a vezetése alatt álló fogház lakóit és munkára tanítatja ki. Hogy milyen fontos iparunk nöhetne ebből, mutatja az a körülmény, hogy kalföldről annyi megrendelés érkezik a sásfónaton munkára, miképpen azt teljesíteni nem is tudják. A sásfónaton üveg-burkol ugyan is sokkal biztosabbak és tartósebbak a szalma fonatnál és így a kereskedelemben, különösen távolabbi helyekre való szállításhál rendkívül fontos szerepet játszik. A főügyész helyettesnek e nemzetgazdasági te-rkövésében *Óvári* Varga Dániel tanító lelkes munkatársa, a ki viszont az öreg utcai iskolájánl honosította meg a sásfónat tanfolyamot, a melyről most *Szörök* József h. igazgató az elemi és ismétlő iskolárl szóló évi érteztöjében a következőképpen emlékezik meg:

„Az öreg-utcai iskolául *Óvári* Varga Dániel, vezető-tanító ur által megfonosított asztalos tanfolyamát az elmúlt tanévben 70 tanuló látogatta, a kik *Óvári* V. D. ur vezetése mellett igen szép szeret munkát fejt. Készült a tanfolyam 284 db. munka 126 kor. értékben. A tanfolyam 6. december hóban városunkban tartott. Fejérmegyei és székesfehérvári munkaiállításra-on 20 db különféle elemi és tonásu koszárral vett részt s kiállított tárgyaiért dicsőre oklevelet nyert. A város a sásfónat tanfolyam számára szükséges munkanagyrá 60 koronát adományozott, a melynek felhasználásárl *Óvári* V. D. ur részletes kimutatást, illetőleg elszámolást nyujtott be a tek. iskolaszékhöz.

Ha meggondoljuk, hogy a megelétés mindig anozhobos és nehesebb válik, hogy az ipar pangás miatt, különösen télen, ezek az erzek szemben az tapasztaljuk, hogy a ház ipar a ezek között a sás-és gyékényfonás egyes vidéki lakosságának állandó, biztos és jövendőmező foglalkozást nyujt, nem lehet eléggé méltányolnuk ezen tanfolyamot s dicsérnünk *Óvári* Varga Dániel ur ebbeli buzgalmit, a ki éveken át fáradozik, hogy minél több gyermek s minél tökéletesebben elajjattihassa ezen, egyeseknek már most is szép mellékkeresetet nyujtó foglalkozást.”

— **Az iskolai értesítőben** foglalt eme megzavileendő sorolat figyelmébe ajánljuk az egész f.érmejei tanító testületnek.

— **Vasárnap csendőlt.** Vasárnap virradó hajnalban az Óz-utcai Reinitz-téle kávéhá előtt nagy csata foljot le. Gernyák dancj legény: Mihályi Imre és Mihályi Istvánul az élőkön ittas állapotban kövekkel és fűtyökökkel támadták meg a kávéházat s annak 29 ablak tábláját bevették, sőt magát Reinitz Mihályt is megsebesítették. A garádon legényeket, a kik pedig nem is a kávéházban mulattak, a rendőrtörök nagy nehezen sikerült a rendőrségre előlítani.

— **A vidéki sajtó köréből.** A *Veszprémi Ell-nör**, a melyet eddig *Várkonyi* Dezső szerkesztett, beolvadt a *K. Paur* Ódon szerkesztésében

együtt imádkoztak az élőknek életéért, a halottaknak lelki ártósságért, ma töltre megváltatott, tölgyos testtel, holan nyugodtak a fekhelyükön, mikor a leltik szállóban volt a portyvelváltó és az eg felé: úgygy környezését nem mondhatták imi az a lelebarátok, testüket nyers, akaratos emberek kilopták a házból a temetőbe, bele lektették a föld mélyébe és rögtön hányták rá, sokat.

A halál lehellete megérintette a cecodarabút is és megölte.

Vás vitte el az örökévaló a hívők világító féklyéjé, áhítatos zavai, böles oktalán meg tudta nekik mutatni az utat, mere keresek és hol találják meg az Istent; tohánsa mindig visszahozta a haladók életét és megzöldesítette mindenkor a kelbel haborgását; ha hűtlen asszony miatt panaszokdott ment elébe a meggyőbört leltü férfi, vagy ha asszony jött elébe és a sötét kétségbeeséssel siranzottok a meghall gyermeke miatt.

Csak most, ezekben a nehéz időkben szakadt meg hirtelen az varázos erve.

Öt a legszertebb zsidók is kiritették a rend emberei, belodukták a földbe, csak nagy társalógról imádkozhattak érte.

Három talmudista fia azután elment hazra, az spjót gyászolni.

A három gyászoló talmudista, a padló középen, egymás mellett ittt, a homályban testük körvonalai elveszték és mint egy nagy, lomha test meredt ki az alakjuk a szobor borús világából.

Az évszázad minden fajdamád fölkeresésolta a lelkükben, a szent pap, az atyjuknak halálá. Mint gyermekel, a búzkeségüket siratták benne, mint izrael gyermekel, istennek legthöb, fonségsé szolgáját gyászolták benne: az ő leltük erősséget. Most az megrendült és idudlatok között hánykódtok, thehetetlenül. Szögiron gondolatvilágulat, szenvedélyes érzéseiket hívta ki a kónyöröken, rabló elakartatás. — A rabbi, a kit a zsidó úgy benne el, hogy halálában a szönek szentjét látja benne: elemelték, mint azt a szöncocétlen, megpöretett zsidót, a ki önkészelet vette el életét, mint az arócszenen talált holtestet — a kiknek a halot legnyagobb tisztességét nem adják meg, csak előfideik

megjelenő „Veszprém vármegyei”-be, a melynek Várkonyi most főmunkatársa lett. Ugyancsak megjelent az „1848 Veszprém-megyei Függelék Hírlap” is. — Enyingén „Enying és Vidéke” cím alatt július 1-én, hetenként egyszer megjelenő újság indult meg, Poliszner Jenő nyomdatulajdonos szerkesztésével.

— **Változások a kulturmérnökségnél.** Sárközy Imre kulturmérnök kilépett az államszolgálatból és öt br. *Fiát* Pál u. sídörki társulat igazgatójává nevezte ki. Sárközy egyuttal a „Balaton-anayviz társulat” vezető mérnöke lett. A kulturmérnöki hivatalhoz Sárközy helyére Keszey Béla kulturmérnök helyettesített át Szombathelyről, a ki a beteg *Thomka* István helyét most a kulturmérnökség vezetői is.

— A „Székesfehérvár” panaszkönyve. A vasúti tisztviselők és alkalmazottak ellen nem egyszer bangok fel panasz a közönség köréből s legtöbbször olyan esetben, a midőn a közönség valamely tagja, a balomszára gyártott rendeleket nem ismerve, valamely üzletszabályzati „kihágást” követ el. Ilyenkor, a helyett, hogy a vasúti alkalmazottak illendően magyaráznak meg a tulos dolgot, avagy udvarianus kérenek fel a közönséget a büntetésvezény megfizetésére, rendszerint a legdurvább hangon és módon támadnak arra a szerencsétlen halandóra, a kinek egyéb dolga is van az életben, mint az üzletszabályzatokat és halomszámra gyártott rendeleket tanulmányozni. Ilyen eset az alábbi is, a melyet még az súlyosbítt, hogy az, a kivel brutális módon bántak el: nő, a ki nyomban és kellő módon elégtételt sem tud venni a baszkodó vasúti közegekben.

A vasúti megnyevőgélő tevésege a múlt hó 27-ikén Komáromból Bicsákra érkezett. Kézi podgyaszként, gümölcsös kosárban egy halat vitt magával, a mit — úgy tudjuk legalább — a vasúti szabályzat szerint tényleg nem szabad a vasúti kocsiba vinni. Mikor a vendégelő tevésege már kiszállt a vasúti kocsiból s az állomáson át fogatához akart menni, a kalauz — akkor vette csak észre, vagy mi más oka volt — utána kinált és a kimenetnél álló portáshoz ordított, hogy fogják meg azt az asszonyt. . . . A portás pedig es szélt, es beszélt, hanem mellen ragadta a vendégelőt, fogva tartván a mig a kalauz urnak oda tetézt elétáni és kijelentette, hogy a halat csak akkor viheti el, ha előbb egy korona büntetésünket fizet.

Nos, hát azt hisszük, hogy ha halat nem szabad vasúti kocsiban szállítani, akkor azt a vasútiakkor vegyék észre, a mikor valaki meg akarja kezdeni az utazást: ne pedig akkor, amikor már kiszállt. Ha pedig előbb nem is vette észre, mindenesetre tisztességes modorban tegye meg kötelességét, ne pedig Pokrócz Ádám módjára s ne a portásal fogassa nyakon a jobbiszemlű utazó közönséget. Ez az eljárás, ha véletlenül létfelül történik meg, könnyen oda terelhetne volna a dolgot, hogy Pokrócz Ádám arra kiprócozzák, a mi megint csak az illót „egy közönség”-nek okozott volna bajt, mert a törvényes hatóság elleni erőszaknak deklarálja az ilyen eseteket. Nálunk a közönség, öntudatának meg gyermeke ávitál él. Legeredetibb a dologban, hogy a jelenetet br. *Kalász* állomásfőnök is végig nézte s mikor a vendégelő hozzáf fordult panaszával, nem szól semmit, hanem vállát vonva be ment az irodájába. Az illetékes hatóság figyelmébe ajánljuk az esetet.

— **Temetés.** Bicsákórl jelentő tudósítók, hogy rendkívül nagy részvét mellett temették el elő tegnapi *Berger* Józsefet, a „Bicsaki Takarékpénztár” nyugalmazott igazgatóját. Ravatalát temérdek koszoru borította, többek közt mindama intézményekér, melyeknek ő alapítója, vagy vezére volt. *Berger* József, mint honvédtiszt részt vett a szabadságharcban is, a temetésén Budapestről tíz ezer bonvéd jelent meg, annak idején való tisztárai. Hosszu, érdemes élel elismerése volt a *Berger* József imponáns temetése.

— **Kifogott holttest.** Érd közég határában *Falk* Dezsd óvadáló lakos a Dunából egy uriasan öltözött férfi holttestét fogta ki. A hulla széabban levő iratokból megállapították, hogy az illót *Busa*

Ferenoz ischli-i magánú, a széabban azoknál 92 korona 90 allérnyi késpénzt és egy ima könyvet találtak.

— **Tanító választás.** Dobo közég iskolájában a vezető tanítói állás megtüresedvén, pályázatot írtak ki az állásra. Összesen kilencven pályamutót érte: *Jerenczy* Elemér, *Biró* László, *Kovács* István, *Vincze* K. István, *Székely* János, *Heresi* Mihály, *Tóth* András, *Földessy* György, *Illés* Ferenoz. A közégi iskolaszék *Jezeniakyt* jelölte első sorban, a választás idejét a holnapi közigazgatási bizottsági ülés tűzi ki.

— **Plebános és tanító.** E czim alatt a Sz. F. U. a következőket közli: Érdékes esetek jászódtak le egyik, városunkhoz közlelő tejtermelői községben. Összevették ugyanis az ottani plebánus és a református tanító egyik borpincebén s a plebánus annyira megfélekedett magáról, hogy a tanító feleségét becsatlétében súlyosan megsejtette. A tanító sem volt rest — és felesége védelmében — a plebánust felképezte. Ezt megelőzőleg azonban más is történt. A tanító egy alkalommal megmutatott egy régi 1600 beli okmányt a plebánusnak, a ki elkérte tőle azon feltétellel, hogy *Fehérváron* megvizsgálattja. Tényleg be is hozta és megmutatta itt egy szakértő főpapnak, mint a sajátját. A főpap elkérte mérőegysége számára ezt az okmányt és a plebánus oda is ajándékozta. Miután később ez az inzulus történt, ekkor a református tanító erőlyesen kövelelte az okmányt s mivel természetesen vissza nem kapta, beperelt a plebánust 50 korona kártérítéssel a helybeli járásbírósnágnál.

— **A gyilkosnő gyermeke.** A budapesti rémes rablókisegység főnökeinek *Patró* Gyulának 11 hónapos *Boriska* leányát a budapesti menhely-intézet ápolás alá kiadta *Lovanberénybe*, *Walter* Józsefnél tanítóhoz.

— **Minidő üzletember.** A kivándorlási ügynökök élelmességet frappánsul jellemzi a következő eset: *Veszprémben* a rendőrség két héttel ezelőtt elfogott egy *Nemes* János nevű kivándorlási ügynököt. Mig ez az ítéletig szabott elzárás-büntetését töltötte, néha-néha beszédbe eredt az őrizetere rendőrrel. S a diskurzió során olyan meggyőzően magyarázta a rendőrnek az amerikai élettényvalókat s előnyeit, hogy a rendőr hamar-nap elboacsátása végett jelentkezett. Feloldbbségünel azt mondta ugyan, hogy jobb állást kap s azért hagyja el a rendőri szotgálatot, de ez valótlannak bizonyult, mert házat s ingóságait rövidesen eladva, ma már vigan vitorlázik az időközben büntetésű kilöltött ügynökkel együtt Amerika felé.

— **Vilamos vasúti álm.** Győr várososa most készíti elő központi vilamos telephé- nek tervét s a hatalmassan fejlődő, élénk társadalmu városban nem sokára vilamos vasut is lesz. Ebből az alkalomból egy oda való szakember a „*Győri Hírlap*” utján az alább következők szöveget vette fel s ez eszennél most komolyan foglatkoznak is. Minthogy mi is most építetjük a vilamos világlátáshoz szükséges telephéket, de főleg miután egykoron ezzel kapcsolatban vilamos vasutról is álmódoztunk, itt közöljük az ismertetését:

Darven angol városban, melynek mintegy 40,000 lakója van, vilamos közúti vasut áll forgalomban s ennek előállomását azon gőzelettel állják, a melyet a városban összegyűjtölettel személt elégtetésből nyernek. A személt elégtetéshez *Meldrum*-rendszerű kemence szolgál. A naponkint elhasznált személt körülbelül 32,000 kg. tiszul megállapították, hogy annak calorikus tüzelő-értéke az angol közég tüzelő-értékének mintegy egyötödét teszi s így feltehető, hogy a mi viszonyainkhoz mérten a személt a hozzánk legközelebb levő társadalmu tüzelő-értékének legalább is egyegyedével van.

Ezen berendezés Darvenben jól bevált. Az összegyűlt személt naponkint elégtét a minden kilóna mellék-kiadás nélkül napi 12 órán át megszáktás nélkül 400 kőért termelnek.

Talán sikerül jelen sorok közzététele által a várost arra bírni, hogy hasonló teleput tanulmánytárgyát tegyen. Ilyen berendezés közegésztügyi tekintetből városunkra nézve bizonyára nagyon kívánatos lenne.

Ztrich város szintén foglatkozik a város áprődékének elégtetésére szánt nagyobbabbasú teleput létesítésének tervével.

— **A cashéberényi garabonciás diák.** Furfangos szűhalmosságról beszél most *Cashéberény* közég kőnépe, mindenféleképpen tárgyalva az esetet. *Bokodi* József házához a napokban egy uriasan öltözött idegen állított be. A háziasszony azonnal fogadta, hogy férje a mezon szánt, „*Nem szánt biz* s, hanem a szőlőben dolgozik. Én vagyok a garabonciás diák, előjöttem, hogy magukat gazdaggá tegyen. Jöjjen velem az istállóba, mutatok egy helyet, hol sok arany van elásva, de a kincset csak bizonyos formák betartása után lehet napvilágra hozni.” Az asszony erre követte az idegnt, aki az istállóban rövid ássa után a földből több darab csillagó aranypénzt szedett ki. Az asszony ámulva néste a dolgot. „*Menjen most jó asszony és hozzon 115 forint, melyet én egy ki doboza csomagolni fogok. E dobot tegye ágyába a lepedő alá, hagyja ott 3 éjzakán keresztül és minden éjjel leköveskor mondjának terjelve 3 miatnyáknál. Ha aztan a 3-ik éjzakán éjlikor itt a földet felassák, Dárius kincseire akadnak. De a dolgunk tiokban kell maradnia.”* Az asszony rögtön átcsietet *Kovács* Pál szomszédhoz és azon trüggy alatta, hogy adót kell fizetnie, 115 forint kért kölcsön. *Kovácsnak* gyausanak tűnt tel a dolog, de azért adott volna a jómódú *Bokodinének* akár-mennyit is, csakhogy alig volt meg neki a kért összeg tel. *Mikor* *Bokodi* úres kézzel jött haza, az idegen sokáig gondolkodott, aztán megzsolalt: „*Egy évben van 52 hét, hozzon 52 forint, ez is elég lesz.*” *Bokodiné* újból *Kovács*hoz sietett és elhozta az 52 forint. A garabonciás szavának állt, ezután távozott. Este hazajött *Bokodi* és megudta a dolgot. *Köszaj* sejtve, kivette a lepedő alul a dobot, de mivel a pénz benne volt, ő is hinni kezdte, hogy a garabonciás volt nála. Később ájtott *Kovács* is, hogy megudja, mire kellett az 52 forint. A sok faggatásra végre *Bokodiék* elmondták a dolgot. Másnap újból megjelent a garabonciás egy másik idegennek, de már a kapuban meglátván az udvaron foglatalkodó *Bokodit*, állant. *Bokodi* rögtön közölte a dolgot *Kovács*sal, mire mindkettően a garabonciás keresésére indultak, de hiába, csak azt látták, hogy a két idegen egymástól elvárt, különböző irányban hagyja el a falut. Végre a meg-tározott számu miatnyáknak az előirt időben történt előadása után a 3-ik éjjel 12 órakor *Bokodiék* és *Kovács* Pál felásták az istáló egész talaját; de egy ára krajászert sem találtak. Legeredetibb a dologban, hogy a cashéberényi nép most kártrévedve beszél a dologról, mondván: „*Ugy* kell *Bokodiék*nek, mért loozogták ki a dolgot, azért nem találtak a kincseré.”

— **Új gyáralapítási tervék az országban.** Mint a M. V. L. jelelenti, *F. Putner* és *J. Schnabler* bécsi lakosok elektrotechnikai czikkok gyártására ipartelepet létesítenek. — *Grustler* és *Haulinger* berlini gyárosok Magyarországon vasalás és zárgyártás szándékának létesíteni 500,000 korona befektetéssel. — *Oldner* Carl breslauer mérnök Magyarországon kályhagyártat tervez 800,000 korona tökével. — *Maehor* *Luitner* és *Mohleider* bécsi lakosok érez diszud gyártat akarunk nálunk építeni 500,000 korona befektetéssel. — *Henry* *Aberill* montparnassi gyáros egy selyemfontyó gyár létesítését terveti valamelyik magyar vidéki városban. — *Körnau* *Lipót* és *Leutner* *Frigyes* bécsi és gráci mérnökök Magyarországon 400,000 korona befektetéssel láncz gyártat terveznek. — *Pittner* *John* glouchesterei (Angolország) gyáros Magyarországon 1 millió korona tökével nagygyöbbszabású rés-árgyártat fog lehetleg még ez év folyamán létesíteni. — *Reilinhuss* *Conrad* és *Theeser* *Georg* hamburgi lakosok szerszám-alkatrészek előállítására ipartelepet létesítenek 100,000 korona tökével. — *Istér* *Bernát* bécsi lakos és társai acsélmeles és itésgyártat létesítenek Magyarországon 500,000 korona tökével. — *Schoerhoff* és *Ruppert* paliza mérnökök Magyarországon egy nagyobb szabású korácsalkothó lágyöntvény gyártat terveznek.

— **A Balaton Alleni fűrésd kiváló gond és nagy körültekintéssel, tulajdonosa** *Tóth* Ede b-főkajéri földbírtokos által, egyik legkellemesebb balaton partit

fürdővé alakítottát át. Tiszta ózondus, enyhe, egyenesleg tóparti levegőjével, lépten nyomon busgó kristály tiszta, élvezhető forrás vizével, és a mi fő közelségével, — vasuton 45 perc, — nekünk székesfehérvárnaknak valóságos isten áldása.

Gyönyörű fekvése, fákkal védett sáthelyei, balatonra hidegfürdői, oszonos és cselészertlen építet, kényelmes berendezett vendéglője van jó konyhával, hideg itatókkal és méresekkel árkával. Figyelmes kiszolgálás. A vendéglő tulajdonos: **Novák Jenő** szakképzésére elég biztosított árú néve, hogy mi portengerbe usson fejérváriak, kirándulásaink alkalmával, mindent megtalálunk kies helyen, és hogy igényeink minden tekintetben kielégítettnek.

A vasútállomás Balaton-Aliga, közvetlen a fürdő telep mellett, méreseket menet-térít jegyek oda és vissza I osztályon 4 kor. 20 fill, II osztályon 2 kor. 30 fill. és III osztályon 1 kor. 80 fill. A gyorsvonaton kívül minden vonat megáll.

Villa telkek olcsó áron eladó és értékesíthetők egyben **Tóth Ede**, fűrdő tulajdonosnál Balaton-Főekajéron, **Karl István** nagykereskedőnél Székesfehérváron és **Novák Jenő** fűrdőtelep kezelőjénél Balaton-Aligán.

— A Nemtől. Mégis jó az Isten, a multkor anyagi gondjaim kizoztak, örülök pénzszavarnak voltam, és a Gondviselés úgy akarta, hogy **Krausz Vilmos** találkozzam, aki azonnal elő teremtette csekély kamat mellett azn összeget a mivel tartozásomat rendeztem. **Krausz F. Vilmos** Baea-utca 2 szám alatt lakik.

— **Idegenek névsora** 1902. július hó 7-én **Barnai Ignác** „Magyar Király” szállodája, Regné szászados Budapest, **Wildner főhadnagy** Budapest, **Schwalb főhadnagy** Budapest, **Böhm főhadnagy** Budapest, **Szevald és Grossman** Budapest, **Gróf Eszirma kapitány** Budapest, **Koller ezredes** Budapest, **Horczeg-Lobkovitz** Budapest, **Bánd Sándor** keresk. Nagy-Kanizsa.

A baptisták mint magyarosítók.

Tanulós és változatos a Magyarországon élő baptisták rövid története. Kezdetben egy szerepeltek hazánkban, mint németesítők. Egy fordulat folytán aztán elkezdtek magyarosodni, most meg ugy kell róluk írnnuk, mint magyarosítókról.

Az első magyarországi baptista gyülekezet (egyházközség) német volt. Szerveződött 1873 bar. Voltak benne magyarok, németek és tölök. A magyar elemnek azonban fájtt, hogy hazája fővárosában ne imádhassa Istenét édes anyanyelvén. 1889-ben kivált egyértelműleg a német gyülekezetből és megalakította az első magyar gyülekezetet. A kik ezt keresztült vitték, azok név szerint voltak: **Csepjék Attila**, m. kir. dohánnygyári tiszt, **Udvarnokyi András**, jelenleg budapesti és **Balogh Lajos**, az idő szerint hajdúszoboszlányi predikátor, **Lajos János** pusztaméves, **Kornya Mihály** és **Tóth Mihály** földmiesek. Ugyaneckor Budapestről **Nagy-Szalontára** mentek s ott a második magyar gyülekezetnek vetették meg az alapját. Ezzel kapcsolatban azok akik a budapesti magyar gyülekezetet alakították meg, oda hatottak, hogy az ország különböző vidékein keletkezőben levő és már szervezeti német és töl nyelvű gyülekezeteket is megmagyarosítsanak. Nem sikertelenti, amint azt az eredmény igazolja. Ugyanis a magyarországi baptisták száma ma már valamí 30 ezer lélekre rug, amint az e lapok hasábjain már le volt írva. Azok a gyülekezetek, amelyekbe e 30 ezer lélek tömörült, 22 kertlethe tartoznak és e 22 kertletheből ma már 10 lehat annak csaknem fele magyar, dacára annak, hogy a magyarok 16 évvel későbbben kezdték szervezködni, mint az idegen ajtnak s dacára annak, hogy a magyarok semmiféle anyagi támogatást nem élveznek és hogy az áttörök többsége is idegen ajku — román, töl, német.

A baptista kertlesek országos szövetséget alkotnak. A magyar országos szövetség vezetősége **Budapestben** székel. Eestendőként egyszer országos konferenciáit tart. Gondja van arra, hogy az egyonnan keletkező gyülekezetek szervezdőjének, idegen helylős alól elvonassanak és magyar befolyás alá kerüljenek. E oróhól, **Dobreczenben** azaminumról állított, ott predikátorokat képeztek, akik akármikor és akárhöl az új gyülekezetek élére állhassanak,

hogy azokat a magyar országos szövetségeket menél szorosabba fűzzék. Magyar nyelvű evangélium, hima és énekes könyvekröl gondoskodik s vallásos olyóiratokat szerkeszt. Ennek tulajdonítható, hogy az áttérés folytán egy csapásra egész idegen ajku községek válnak az országban magyarokká, mint például **Aradmegyében**, **Kurtios román község** is.

Sajtelmünk sincs nekünk arról, hogy az első magyar gyülekezet létrejöttével mekkora országos veszedelem húrt el sokfelé magyarosodásunk utjából. A baptista szakta rohamosan szaporódni látnál minden mind a német veszedelem örnvényébe sodródhat volna. Így azonban a veszedelem nemcsak hogy elhárult, de ugyanabban a mederben magyarosodánk könnyebbé vált.

Ugyanis: a baptista valamennyi, apraja-nagyja, nemre való tekintet nélkül, hitelvénel fogva biblialót olvas maga is; vallásos öszegyveteleik — naponkint és esténkint — gyakorlat; ott énekelnek, imádkoznak, biblia-magyarázatot tartanak; ifjait felöltö korban kereszteltérn meg, amikor azok hitbeli meggyöződésénkröl öntudatos vallomást tudnak tenni, számunkra oktatás céljából külön öszegyveteleket rendeznek és így, még akkor is, ha a nyelvet nem értik vagy abban gyakorlatlanok, kedvező és bö alkalma van egyiknek mint másinak mennél előbb és mennél könnyebben elsajátítani azt, annyival inkább, mert a hitbeli öszertartozandóság érzése leront köztölük mindenféle korlátot, sziveik kölesönös szeretetben olvadnak fel s különösen predikátorukkal lelkileg egészen egygye fornak. A hitéleti nyelv aztán mennél gyorsabban beköltözködik családí hajlékukba is, elfoglalja helyét a házhely körtl is s könn az életben misemont viszonyaik köztöl is.

Méltó ez a dolog a följegyzésre. Méltó annyival is inkább, mert az országban 11 hittelekezetnek 50 temploma és néhány imateruma van, de ezek köztöl ez idő szerint csak 12 templomban és 2 imateromban van egyedül és kizárólagos uralma a magyar nyelvnek és pedig: 27 rom. kath. templom köztöl hatban, öt református és egy unitáriusban, meg egy baptista és két ref. imateromban. 28 templomban idegen nyelvekkel vegyest esendül meg a hangatos és zengetes magyar nyelv, 10-höl meg egészen kizsúrol. Az ország hitéleti mezéjén 12 élő és holt nyelv versenyzik a magyarral, az ország és a nemzet nyelvével a pálmáért és pedig a német, francia, angol, román, görög, horvát, szerb, rácz, (szék) töl, török, héber és mint liturgikus nyelv, a latin s magában az országban is egy a világi, mint hitéleti tereu sokat kell meg tenni, hogy a magyar nyelv elsőbbségi joga örvényesül.

Tisztelettel hozom a nagyérdemű közönség tudomására, hogy **asztalos műhelyem** készítményei számára

Kórház-utca 4. sz. alatt BUTOR RAKTÁRT nyitottam.

Raktáron tartok saját készítésű, legszolidabb minőségű

hátlószeba és ebédöl

berendezéseket,

íróasztalokat ==

s minden fabutor munkát a legegyszerűbb és a legdiszesebb stíljú kivitelben.

Munkáim szives megtekintését kéré, vagyok

kiváló tisztelettel

Nyáry Gábor,
asztalos-mester.

Műhely: Várkapu-utca 6. szám.

KRAUSZ F. VILMOS

Baea-utca 2. sz. — Telefon: 88.

Nagyon olcsó kölcsönt szerzek kis vagy nagy földbirtnok ok és háztulajdonosok részére 16, 22, 33%, 38, 50 évi törlesztésre.

4 1/2 - 5% kamatra

Adósnak jogában áll a kölcsönt egészen vagy részben a fenti idő lejarta előtt bármikor visszafizetni, felvéles előleg-s felmondás mellett, míg ellenben a pénztintézet nem mondat előbb fel.

Ha a birtokot terhelni már előző drága kölcsön, s a kölcsönösszeget fel akarja emeltetni, vagy a kamatot drágálja, akkor a föld becsértéke feléig a közégi becselvel figyelembevételével nemcsak felemelhetjük, de a drága kamatot felcsereihetjük **olcsó kamatra**

Ha betáblázott kölcsöne már van, ugy az újabb olcsóbb kölcsönlöl bekebelezési százalékok nem kell fizetni.

Ezek keresztöltvetele végett nem okvetlen szükséges Székesfehérvárra személyesen bejönni, teljesen elégséges ha levéllel postán tetazik be küldeni

a hiteles telekkönyvi kivonatot,

kataszteri birtokvet, községi becselvet,

Levélbeli vagy szóbeli kérdésöködre azonnal szivesen szolgálók felvilágosítással.

Reménylendő gabna és gyapjuerményekre szorok előleget, katonatiszteknek és állami hivatalnokoknak személyhíltelti igazsólid feltételek mellett.

15 évi törlesztésre	4.75 százaléktól	22	"	4
20	"	30	"	3.75
25	"	33	"	3.30
30	"	38	"	3.25
45% évi törlesztésre	2.97	40	"	3.80
		50	"	2.80
		50	"	2.80
		50	"	2.73

mely felvélenkint átendöz fizetésekben nemcsak a kamat, de a tölök törlesztése is bennefoglaltatik.

Papp Károly

Selyem műfestő és vegyítészítő Székesfehérváron, Városháztér a városi takaréki épületben. (Bejárát a Megyeház-utczából.)

Elfogad minden e szakmába vágó munkát **gyártásruhák** 48 óra alatt készíttetnek. Vidéki rendelések megbízható lelkiismeretességgel eszközödtetnek.